

การพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลฉลอง จังหวัดภูเก็ต*

IMPROVING THE QUALITY OF LIFE AND UPGRADING THE GRASSROOTS CHALONG SUBDISTRICT, KRABI PROVINCE

สุนันtha คันธานนท์*, วิกรม จันทระจิต, ขจร ทุมศรี, บุญชู กออุดมรัตน์

Sunanta Kuntanon*, Wikrom Chuntarajit, Khachorn Thumsri, Bunchoo Koudomrat

คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต ภูเก็ต ประเทศไทย

Faculty of Humanities and Social Sciences, Phuket Rajabhat University, Phuket, Thailand

*Corresponding author E-mail: sunanta.k@pkr.ac.th

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา ผลการพัฒนานวัตกรรมสู่การยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ผลการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ ผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ และประเมินผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลฉลอง จังหวัดภูเก็ตเป็นการวิจัยแบบผสมผสาน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เลือกโดยใช้สูตรคำนวณ จำนวน 384 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง เลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เครื่องมือวิจัยที่ใช้เก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์เชิงลึก สถิติที่ใช้วิจัย ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ผลการวิจัยพบว่า ผลการพัฒนานวัตกรรมสู่การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ ได้แก่ ชาผักเหมียง สดริบ น้ำมันไพล ยาหม่อง ขนมกระยาสารท การออกแบบเครื่องประดับ มุกภูเก็ตและ ยากันยุงสมุนไพร ประโยชน์ของนวัตกรรมที่พัฒนา ได้แก่ ชุมชนมีอาชีพ ลดการว่างงาน สร้างเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพ สร้างความเข้มแข็ง มีแผนในการบริหารธุรกิจ และมีเป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์และการขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่บประมาณของรัฐ ผลการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ให้กับชุมชนฯ มี 5 ด้าน ได้แก่ ทักษะความคิดสร้างสรรค์ และการแก้ปัญหา ทักษะการสื่อสารทักษะทางเทคโนโลยี ทักษะการจัดการเวลา และทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ ได้ช่วยใน 4 ด้าน คือ เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ เสริมสร้างทักษะและการศึกษา ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน สำหรับผลการประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ ผู้รับบริการและความสุขมวลรวม ในภาพรวมมีระดับความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนา, วิสาหกิจชุมชน, ชุมชนจัดการตนเอง, คุณภาพชีวิต, เศรษฐกิจฐานราก

Abstract

This research article is to study the results of development towards the elevation of the grassroots economy. The results of developing the quality of life and the elevation of the grassroots economy and evaluate the results of the development of quality of life and the elevation of the grassroots economy in Chalong Subdistrict, Phuket Province. This is a mixed-method research. The sample group includes 384 stakeholders selected using a calculation formula. Key informants include 30 stakeholders, selected specifically. The research instruments used to collect data include questionnaires and in-depth interviews. The research statistics used include percentages, means, and standard deviations. Descriptive data analysis. The research results found that the results of innovation development to enhance the grassroots economy include: galangal tea, scrub, herbal oil, balm, Krayasart snack, jewelry design, Phuket pearls, and herbal mosquito repellent. Innovations that develop communities with careers, reduce work, create networks, career promotion, strengthens you in business management and leadership of products and aims to develop products and drive products to enter the government budget. The results of the development of vocational skills and income generation for the community consist of 5 aspects: creativity and problem-solving skills, communication skills, technology skills, time management skills, and skills in working with others. The results of improving the quality of life and upgrading the grassroots economy have helped in 4 areas: increasing economic opportunities, enhancing skills and education, improving infrastructure, and promoting community participation. For the evaluation results of the development of quality of life and raising the grassroots economy, service recipients and overall happiness Overall, the satisfaction level is at the highest level.

Keywords: Development, Community Enterprise, Self-Organizing Community, Quality of Life, Grassroots Economy

บทนำ

หนึ่งในเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals-SDGs) จาก จำนวน 17 เป้าหมาย เป้าหมายที่ 1 คือ ขจัดความยากจน โดยโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากของประชาชนในตำบลฉลอง จังหวัดภูเก็ต เป็นโครงการที่ขับเคลื่อน ตามพระบรมราโชบายในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 มีเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาความยากจนของชุมชนในประเทศไทยทุกพื้นที่ยกระดับเศรษฐกิจฐานรากให้คนในชุมชนมีรายได้อย่างยั่งยืน ผ่านมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศที่หนึ่งในพันธกิจ คือ การเสริมสร้างพลังทางสังคมเพื่อพัฒนาชุมชนท้องถิ่น ให้มีความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ด้วยองค์ความรู้ นวัตกรรม และภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยขับเคลื่อนตามพื้นที่การดูแลในแต่ละมหาวิทยาลัยนั้น ๆ มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตเป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ได้รับมอบหมายยกระดับคุณภาพชีวิตของคนในชุมชนในจังหวัดกระบี่พังงาและจังหวัดภูเก็ตเป็นหลัก

การพัฒนาอาชีพนั้น จำเป็นต้องมีการพัฒนาร่วมกันของกลุ่มสมาชิกทั้งหมด ดังที่ Srimaitree, M. กล่าวว่า วิธีการในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมีวิธีการที่หลากหลาย ได้แก่ การบรรยายให้ความรู้ การอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการสร้างความเข้าใจการจัดการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมการสร้างเครือข่ายด้านการท่องเที่ยว การสร้างทีมงาน การจัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อให้ได้รูปแบบและกิจกรรมสำหรับการท่องเที่ยว (Srimaitree, M., 2016) โดยสภาพการณ์ปัจจุบันด้านการมีส่วนร่วมของชุมชนในแหล่งท่องเที่ยว มีการสื่อสารระหว่างคนในชุมชนอยู่ในระดับค่อนข้างดี มีการกระจายรายได้กันอย่างทั่วถึง มีการจัดลำดับ ในการรับลูกค้าจึงทำให้ไม่มีการแย่งลูกค้ากัน รวมถึงชาวบ้านมีการใช้ภาษาของพื้นถิ่น เป็นหลักในการติดต่อสื่อสารและคนในชุมชนก็เป็นคนในระดับเดียวกันจึงทำให้การสื่อสารเกิดความเข้าใจง่าย การพัฒนาอาชีพของบุคลากร มีความสำคัญและก่อให้เกิดประโยชน์แก่องค์กร

การพัฒนาคุณภาพชีวิตยกระดับเศรษฐกิจฐานรากตำบลคลองจันทน์ภายใต้การขับเคลื่อนของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ตผ่านอาจารย์ เป็นผู้รับผิดชอบ เพื่อขับเคลื่อนตามเป้าหมายของโครงการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากตำบลคลอง จันทน์ภูเก็ต มีการพัฒนานวัตกรรม การต่อยอดองค์ความรู้ ภูมิปัญญา ส่งเสริมการพัฒนาคุณภาพชีวิตยกระดับเศรษฐกิจชุมชนสู่ความยั่งยืนได้อย่างแท้จริงโดยเครื่องมือสำคัญที่ใช้ในการแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนเมือง การใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมสามารถเพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ การเข้าถึงบริการสาธารณะ และเสริมสร้างความเสมอภาคในสังคม การศึกษาและการฝึกทักษะผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ช่วยให้ประชาชนสามารถพัฒนาความรู้และทักษะเพื่อเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้และหางาน ในด้านเศรษฐกิจ ช่วยลดอัตราความยากจนและส่งเสริมธุรกิจขนาดเล็ก ส่วนในด้านสังคม การเสริมสร้างความเสมอภาคและความยั่งยืนในสังคม การใช้เทคโนโลยีในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและบริการต่าง ๆ ช่วยลดความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงบริการของประชาชนที่มีรายได้น้อย (พระสุธีวรชิตคุณ (ณัฐพงศ์ ยโส), 2567) การศึกษาสภาพชุมชนเพื่อวิเคราะห์ผู้นำชุมชนมุ่งเน้นการเข้าไปช่วยพัฒนาชุมชน และการมีส่วนร่วมของคนในชุมชนมีการติดตามโดยใช้มาตรการแบบมีส่วนร่วมของคนในชุมชน (ชินทัต อุบลรัมย์, 2567) ชุมชนมีทรัพยากรที่โดดเด่น ชุมชนมีรายได้ที่ยั่งยืน สร้างเศรษฐกิจฐานรากให้เข้มแข็งด้วยการมีเศรษฐกิจหมุนเวียน สร้างนักธุรกิจชุมชนสร้างผู้ประกอบการสร้างนักบริหารจัดการ ให้คนในชุมชนมีงานมีอาชีพมีรายได้และมีความสุข ภายใต้ทรัพยากรพื้นถิ่นของชุมชน

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว จึงสนใจในการทำวิจัยเรื่อง พัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จันทน์ภูเก็ต เพื่อเพิ่มศักยภาพการพัฒนาทั้งด้านความมั่นคงโครงสร้างพื้นฐาน ธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งด้านการเกษตร และนวัตกรรม และเสริมความแข็งแกร่งให้ชุมชนอย่างยั่งยืน แผนพัฒนานี้เน้น ในด้านการสร้างมูลค่า เพิ่มให้ประชากรในพื้นที่เขาพนมนี้สร้างมูลค่าและรายได้ที่มากขึ้น ส่งผลต่อการยกระดับมูลค่าชีวิต และเป็นการพัฒนาที่รองรับความผันผวนทางเศรษฐกิจของโลกที่สามารถส่งผลต่อชุมชนได้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลการพัฒนานวัตกรรม ส่งเสริมยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จันทน์ภูเก็ต
2. เพื่อศึกษาผลการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ให้กับตำบลคลอง จันทน์ภูเก็ต
3. เพื่อศึกษาผลพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จันทน์ภูเก็ต
4. เพื่อประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จันทน์ภูเก็ต

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้มีวิธีการดำเนินการวิจัย ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

รูปแบบการวิจัย ประกอบด้วย การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) มีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ 1) การวิจัยเชิงปริมาณ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยว กลุ่มผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น นักพัฒนาชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน นักศึกษา องค์กรภาครัฐภาคเอกชน เกี่ยวกับการจัดการท่องเที่ยวชุมชน นักวิชาการ ประชาชน และนักท่องเที่ยว เลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรคำนวณของทาโร่ ยามานะ (Yamane, T., 1973) ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 384 คน 2) การวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในพื้นที่ตำบลคลองฉลอง จังหวัดภูเก็ต จำนวน 30 คน ประกอบด้วย นักวิชาการ ผู้ใหญ่บ้าน ผู้อำนวยการโรงเรียน/ครู ข้าราชการ นักการเมือง กลุ่มละ 2 คน เป็น 10 คน ผู้เข้าร่วมโครงการ 10 คน คนชาวบ้าน 10 คน เลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น จำนวน 30 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก โดยศึกษาจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สร้างเป็นแบบสอบถามและสร้างแบบสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อทราบความคิดเห็นเกี่ยวกับการพัฒนาศักยภาพของผู้ประกอบการท่องเที่ยว บนฐานทรัพยากรพื้นที่ท้องถิ่น เพื่อสร้างเศรษฐกิจฐานรากของตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต โดยให้พิจารณาในแต่ละข้อ โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับความคิดเห็น และให้เลือกคำตอบมีความหมายตามเกณฑ์ และได้ตรวจสอบเครื่องมือวิจัย ดังนี้ 1) ความเที่ยงตรง ได้นำแบบสอบถามที่ได้จากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความถูกต้องเมื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขแล้วเสร็จและนำมาหาค่าดัชนีสอดคล้อง ก่อนนำแบบสอบถามไปเก็บข้อมูลจริง โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องข้อคำถามกับประเด็นหลักของเนื้อหาแล้วนำผลที่ได้จากผู้เชี่ยวชาญมาคำนวณหาค่า IOC เท่ากับ 0.8 ข้อคำถามที่มีค่า IOC ระหว่าง 0.50 - 1.00 มีค่าความเที่ยงตรงใช้ได้ และข้อคำถามที่มีค่า IOC ต่ำกว่า 0.50 ต้องปรับปรุง ยังใช้ไม่ได้ และ 2) ความเชื่อมั่น ได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นและปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ไปทำการทดลองใช้ (Try out) จำนวน 30 ชุด กับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ต้องศึกษา จากนั้นนำแบบสอบถามทดลองใช้ที่ได้รวบรวมมาทดสอบความเชื่อมั่นโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ในการหาค่าความเชื่อมั่นใช้เกณฑ์สัมประสิทธิ์อัลฟาของคอนบาค (Cronbach) ได้เท่ากับ 0.84

การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิจัยเชิงปริมาณ ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม โดยได้ขอหนังสือแนะนำตัวจากมหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต โดยแนบสำเนาไปพร้อมกับแบบสอบถาม และลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลแบบสอบถาม แล้วรับแบบสอบถามกลับเพื่อนำมาตรวจสอบหาความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ ดำเนินการจัดการบันทึกคำตอบในแบบสอบถามเพื่อประมวลผลข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์ ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความเป็นกันเองและความไว้วางใจ ส่วนการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้ดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดทำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลเพื่อการศึกษาวิจัยภาคสนาม 2) ประสานผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่นเพื่อและผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้องเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล 3) จัดประชุมคณะทำงาน หรือผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อทบทวน เตรียมความพร้อมในการลงพื้นที่ การถาม ทบทวนประเด็นคำถามในแต่ละประเด็นเพื่อความเข้าใจ 4) ลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูล และ 5) นำข้อมูลที่ได้มาตรวจสอบความถูกต้อง และตรวจเช็คความสมบูรณ์

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูล ได้ตรวจสอบความเรียบร้อยของข้อมูล และทำการบันทึกหีสแบบสอบถามตามที่กำหนด วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ใช้เกณฑ์การให้คะแนน 5 ระดับ แปลความหมายของข้อมูลที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่ากำหนดเกณฑ์การแปลค่าคะแนนโดยใช้การแบ่งช่วงชั้นเท่ากัน (Class Interval) (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ดังนั้น ส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพได้ให้ความสำคัญกับการตีความหมาย (Meaning) ของเนื้อหา ปรากฏการณ์ ข้อมูล ที่ได้จากการจัดหมวดหมู่หลังจากนั้นจะทำการพิจารณา วิเคราะห์ข้อมูล โดยการตีความหมายจากกลุ่มประเด็นที่จัดกลุ่มแล้ว ด้วยการพรรณนา ในลักษณะการบรรยาย พร้อมก็นำปรากฏการณ์ที่เป็น รูปภาพ แผนภาพ คำพูด (Quotation) นำเสนอข้อมูลในลักษณะคำบรรยายเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

ผลการพัฒนานวัตกรรม สู่การยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต มีประเด็น คือ นวัตกรรมที่ได้รับการพัฒนา ได้แก่ 1) ชาผักเหมียง 2) สครับ 3) น้ำมันไพร 4) ยาหม่อง 5) ขนมกระยาสารท 6) การออกแบบเครื่องประดับ 7) มุกภูเก็ต และ 8) ยากันยุงสมุนไพร ประโยชน์ของนวัตกรรมที่ได้สร้างขึ้น คือ 1) ช่วยให้คนในชุมชนมีอาชีพ 2) ลดการว่างงานของคนในชุมชน 3) สร้างเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน 4) สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน 5) ช่วยให้ชุมชนมีแผนในการบริหารธุรกิจ และ 6) ช่วยให้ชุมชนมีเป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่งบประมาณของรัฐ ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงนวัตกรรมในครั้งต่อไป คือ 1) ควรต่อยอดภูมิปัญญา องค์ความรู้จากบรรพบุรุษ ที่ถ่ายทอดสู่ลูกหลาน ผ่านสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตของชุมชน สู่การสร้างนวัตกรรม และต่อยอดเป็นอาชีพให้กับคนในชุมชนได้ 2) หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทในการต่อยอดอนุรักษ์ภูมิปัญญาสู่การสร้างงานอาชีพอย่างจริงจัง และ 3) ควรนำองค์กรธุรกิจชุมชน เช่น ปรางช้าง บริษัทท่องเที่ยวนักธุรกิจชุมชนมาเป็นเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน

ผลการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต ในแต่ละด้านต่อไปนี้ 1) ทักษะความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนนำความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ มาต่อยอดสร้างอาชีพ บูรณาการองค์ความรู้ใหม่ใหม่ เป็นการสร้างจุดเด่นและการสร้างรายได้ให้กับชุมชน 2) ทักษะการสื่อสาร นำองค์ความรู้มาต่อยอดทางการตลาด ส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายออนไลน์และออฟไลน์ พร้อมกับตราผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ 3) ทักษะทางเทคโนโลยี มีการประยุกต์เทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็น การใช้โซเชียลมีเดีย เช่น Tiktok Facebook และ Youtube short หรือการใช้งาน AI ต่าง ๆ เช่น การส่งด้วยเสียง ถามข้อมูลจาก AI เพื่อที่จะส่งเสริมการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ทั้งต่อตนเองและชุมชน 4) ทักษะการจัดการเวลา ได้การวางแผนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด และ ภายในเวลาเดียวกันสามารถทำได้หลายหลายอย่างไปพร้อมๆกัน ทั้งต่อตนเองและชุมชน และ 5) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ มีกิจกรรมการทำงานร่วมกันพบปะพูดคุยวางแผนการทำงานพร้อมกับการติดตามผล แล้วรายงานผลการทำงานส่งผลให้ชุมชนมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม และต่อยอดเป็นกลุ่มสู่ความยั่งยืน

ผลพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต ได้ช่วยในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ 1) เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ โดยได้เพิ่มโอกาสให้ธุรกิจสามารถขับเคลื่อนได้อย่างดี ส่งเสริมให้ชุมชนประกอบอาชีพภายใต้ทรัพยากรพื้นถิ่น เพิ่มมูลค่าทรัพยากร และพัฒนาต่อยอดและสร้างรายได้ให้กับชุมชน 2) เสริมสร้างทักษะและการศึกษา ต่อยอดพัฒนาประยุกต์ใช้ที่สามารถนำมาประกอบอาชีพได้ทันที โดยนำวิทยุขึ้นมาต่อยอดสร้างอาชีพได้เลย 3) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เป็นการยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือน ภายใต้บริบทวิถีชีวิต สามารถประยุกต์เป็นแหล่งผลิตอาหารของชุมชนได้ เพราะในบริบทพื้นที่ยังมีทรัพยากร และ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน โดยชุมชนมีโอกาสได้นำเสนอนวัตกรรมที่ต่อยอดจากภูมิปัญญาของพ่อแม่ปู่ย่าตายายของตนเอง และชุมชนได้พัฒนาทักษะการเขียนแผนธุรกิจ การวิเคราะห์ธุรกิจและการประยุกต์ต่อยอดเพื่อพัฒนาธุรกิจของตนเองได้ และสร้างเครือข่ายร่วมกัน

ผลการประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต ได้แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ระดับความพึงพอใจ/ความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ และ 2) ระดับความพึงพอใจความสุขมวลรวมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ สามารถแสดงได้ดังตารางที่ 1 - 2

ตารางที่ 1 ระดับความพึงพอใจ/ความรู้ความเข้าใจ/การนำไปใช้ ต่อการเข้าร่วมโครงการในตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจ		
	$\bar{x}$	SD	ระดับ
1. ด้านการบริการให้บริการของเจ้าหน้าที่	4.89	0.31	มากที่สุด
2. ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ	4.61	0.28	มากที่สุด
3. ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก	4.06	0.24	มาก
4. ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้	4.94	0.23	มากที่สุด
5. ด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก	4.61	0.35	มากที่สุด
สรุปภาพรวม	4.62	0.28	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ระดับความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้ พัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.94$) รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ($\bar{x} = 4.89$) ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ กับด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ($\bar{x} = 4.61$) และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก ($\bar{x} = 4.06$) ตามลำดับ

ตารางที่ 2 แสดงระดับความพึงพอใจความสุขมวลรวมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก

รายการประเมิน	ระดับความพึงพอใจความสุขมวลรวม		
	$\bar{X}$	SD	ระดับ
องค์ประกอบ ที่ 1 การมีสุขภาพะ	4.29	0.46	มากที่สุด
องค์ประกอบ ที่ 2 เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง	4.48	0.40	มากที่สุด
องค์ประกอบ ที่ 3 ครอบครัวยุคใหม่	4.81	0.39	มากที่สุด
องค์ประกอบ ที่ 4 ชุมชนเข้มแข็ง	4.28	0.52	มากที่สุด
องค์ประกอบ ที่ 5 สภาพแวดล้อมดี มีระบบนิเวศที่สมดุล	4.36	0.89	มากที่สุด
องค์ประกอบ ที่ 6 เป็นชุมชนประชาธิปไตย	4.87	0.33	มากที่สุด
สรุปภาพรวม	4.52	0.50	มากที่สุด

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นว่า ระดับความพึงพอใจความสุขมวลรวมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 6 เป็นชุมชนประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.87$) รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 ครอบครัวยุคใหม่ ($\bar{X} = 4.81$) องค์ประกอบที่ 2 เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง ($\bar{X} = 4.48$) องค์ประกอบที่ 5 สภาพแวดล้อมดี มีระบบนิเวศที่สมดุล ($\bar{X} = 4.36$) องค์ประกอบที่ 1 การมีสุขภาพะ ($\bar{X} = 4.29$) และ องค์ประกอบที่ 4 ชุมชนเข้มแข็ง ($\bar{X} = 4.28$) มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดตามลำดับ

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการวิจัยเชิงคุณภาพใช้กลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงเป็นผู้มีส่วนได้เสียในพื้นที่ จำนวน 30 คน พบว่า

1. ผลการพัฒนานวัตกรรม สู่การยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต มีประเด็น คือนวัตกรรมที่ได้รับการพัฒนา ได้แก่ 1) ชาผักเหมียง 2) สครับ 3) น้ำมันไพร 4) ยาหม่อง 5) ขนมกระยาสารท 6) การออกแบบเครื่องประดับ 7) มุกภูเก็ต และ 8) ยากันยุงสมุนไพร ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสถียร สีชื่น และเอมอร แสนภูวา ที่ได้นำสู่กลุ่มอาชีพชุมชนชายแดน ได้แก่ อาชีพพื้นถิ่น อัตลักษณ์ เรียบง่าย ได้แก่ เลี้ยงปลา กบ เพาะเห็ด ทอผ้าไหม ทำขนม ข้าวเกรียบ โดยเน้นสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่น ไม่ยุ่งยาก (เสถียร สีชื่น และเอมอร แสนภูวา, 2567) ประโยชน์ของนวัตกรรมที่ได้สร้างขึ้น คือ 1) ช่วยให้คนในชุมชนมีอาชีพ 2) ลดการว่างงานของคนในชุมชน 3) สร้างเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน 4) สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน 5) ช่วยให้ชุมชนมีแผนในการบริหารธุรกิจ และ 6) ช่วยให้ชุมชนมีเป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่บประมาณของรัฐ กล่าวได้ว่า เป็นการรวมกลุ่มที่เข้มแข็ง มีวัตถุดิบในท้องถิ่น การมีส่วนร่วมชุมชน และทักษะอาชีพที่หลากหลาย (เสถียร สีชื่น และเอมอร แสนภูวา, 2567) ข้อเสนอเพื่อปรับปรุงนวัตกรรมในครั้งต่อไปสอดคล้องกับ นวรัตน์ นิธิชัยนันต์ และคณะ คือ 1) ควรต่อยอดภูมิปัญญา องค์ความรู้จากบรรพบุรุษที่ถ่ายทอดสู่ลูกหลาน ผ่านสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตของชุมชน สู่การสร้างนวัตกรรม และต่อยอดเป็นอาชีพให้กับคน

ในชุมชนได้และเพิ่มมูลค่าของผลิตภัณฑ์หรือสินค้าชุมชนโดยการเพิ่มเรื่องราวคุณภาพชีวิต โดยชุมชน การพัฒนาสินค้า บริการ เพื่อการเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชนให้เข้มแข็ง มีตราสินค้าที่เป็นเอกลักษณ์ในการสร้างความจดจำและคุณค่าในตัวสินค้า ควรพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีความหลากหลายรูปแบบและสร้างความแตกต่างให้กับสินค้า ควรออกแบบผลิตภัณฑ์ให้มีเอกลักษณ์สอดคล้องกับกลุ่มเป้าหมาย ควรเพิ่มช่องทางการจำหน่ายที่ทำการตลาดในรูปแบบใหม่ตามยุคสมัยในการเข้าถึงลูกค้า การขยายฐานลูกค้าและการสร้างรายได้ อันนำไปสู่ความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน (นวรรตน์ นิธิชัยนันต์ และคณะ, 2566) และยังมีข้อเสนอแนะจาก วันปิติ ศรีธรรม ที่เสนอไว้ว่า 2) หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทในการต่อยอดอนุรักษ์ภูมิปัญญาสู่การสร้างงานอาชีพอย่างจริงจัง โดยรัฐบาลให้การสนับสนุนองค์ความรู้การเข้าถึงแหล่งทุน และพัฒนาขีดความสามารถการบริหารจัดการในการประกอบอาชีพ และ 3) ควรนำองค์กรธุรกิจชุมชน เช่น ปรางช้างบริษัทท่องเที่ยววันกรธุรกิจชุมชนมาเป็นเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน (วันปิติ ศรีธรรม, 2561)

ผลการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ตแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา สอดคล้องกับแนวคิดของ สุชีลา ตาลอำไพ และคณะ กล่าวไว้ว่า ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนนำความรู้และทรัพยากรที่มีอยู่ในพื้นที่ มาต่อยอดสร้างอาชีพ บูรณาการองค์ความรู้ใหม่ใหม่ เป็นการสร้างจุดเด่นและการสร้างรายได้ให้กับชุมชน มีการรวมตัว ก่อตั้งกลุ่มวิสาหกิจชุมชน และดำเนินงาน มีการสร้างงาน สร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นชุมชน ทั้งด้านความคิดสร้างสรรค์ การจัดการองค์ความรู้ ปรับปรุงและพัฒนา (สุชีลา ตาลอำไพ และคณะ, 2567) 2) ทักษะการสื่อสาร นำองค์ความรู้มาต่อยอดทางการตลาด สอดคล้องกับแนวคิดของ ณรงค์ฤทธิ์ หุ่นปรี และคณะ ส่งเสริมการโฆษณาประชาสัมพันธ์ผ่านเครือข่ายออนไลน์และออฟไลน์ พร้อมกับตราผลิตภัณฑ์ที่น่าสนใจ ปรับตัวของสังคมวิถีใหม่ และอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัลบนเครือข่ายการสื่อสารและสารสนเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการประชาสัมพันธ์สินค้า เพื่อให้สามารถเพิ่มลูกค้า และขยาย ด้วยสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Youtube short Tiktok เป็นต้น (ณรงค์ฤทธิ์ หุ่นปรี และคณะ, 2566) 3) ทักษะทางเทคโนโลยี สอดคล้องกับแนวคิดของ อีระพงษ์ ทศวัฒน์ และคณะ ที่กล่าวว่ามีการประยุกต์เทคโนโลยีมาใช้ในการประกอบอาชีพ ไม่ว่าจะเป็น การใช้โซเชียลมีเดีย เช่น Tiktok Facebook และ Youtube short หรือการใช้งาน AI ต่าง ๆ เช่น การสั่งด้วยเสียง ถามข้อมูลจาก AI เพื่อที่จะส่งเสริมการพัฒนาอาชีพสร้างรายได้ ทั้งต่อตนเองและชุมชน 4) ทักษะการจัดการเวลา ได้การวางแผนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์สูงสุด และภายในเวลาเดียวกันสามารถทำได้หลายหลายอย่างไปพร้อมๆกัน ทั้งต่อตนเองและชุมชน และ 5) ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ได้มีกิจกรรมการทำงานร่วมกันพบปะพูดคุยวางแผนการทำงานพร้อมกับการติดตามผล แล้วรายงานผลการทำงาน ส่งผลให้ชุมชนมีการทำงานร่วมกันเป็นทีม และต่อยอดเป็นกลุ่มสู่ความยั่งยืน เช่น การจัดตั้งกลุ่มหรือวิสาหกิจชุมชนเพื่อจะได้รับความร่วมมือจากเครือข่ายเข้ามามีส่วนร่วมหลากหลายกลุ่ม การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาถ่ายทอดเป็นสินค้าโดยสอดแทรกนวัตกรรมและความคิดสร้างสรรค์ และยังเป็นการพัฒนาภาคีเครือข่ายความร่วมมือกับชุมชน กลายเป็นแหล่งเรียนรู้โดยใช้ทุนทางวัฒนธรรมเป็นเครื่องมือในการขับเคลื่อน และการหลอมรวมผู้คนในชุมชนเข้าไว้ด้วยกัน อีกทั้งนำทุนวัฒนธรรมมาพัฒนาผลิตภัณฑ์สินค้าของชุมชน (อีระพงษ์ ทศวัฒน์ และคณะ, 2567) และสอดคล้องกับแนวคิดของ Jannah, E. U. et al. กล่าวไว้ว่า หากการมีส่วนร่วมของชุมชนอยู่ในระดับต่ำและปัจจัยยับยั้งการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือการรับรู้ของประชาชนต่ำนั้น จะส่งผลถึง

ศักยภาพและโอกาสในการเติบโตและพัฒนาทางเศรษฐกิจของชุมชน (Jannah, E. U. et al., 2017) และยังได้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรณิภา ชาวคำ และคณะ พบว่า การพัฒนาที่ยั่งยืนนั้นควรมีที่คำนึงถึง ความรู้กับการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน หรือการมีกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีส่วนในการพัฒนาทักษะ เพราะจะช่วยให้บุคลากรได้ใช้ความรู้ ทักษะ และความสามารถของตนที่ได้รับจากการศึกษาและฝึกอบรมในการพัฒนาอาชีพและอยู่กับสิ่งแวดล้อมในชุมชนได้ (พรณิภา ชาวคำ และคณะ, 2561)

ผลพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต ได้ช่วยในแต่ละด้านดังต่อไปนี้ 1) เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พระครูสิทธิสุตากร (สุเมต สิทธิเมธี) พบว่าการเพิ่มโอกาสให้ธุรกิจสามารถขับเคลื่อนได้ดี ส่งเสริมให้ชุมชนประกอบอาชีพภายใต้ทรัพยากรพื้นถิ่น เพิ่มมูลค่าทรัพยากร และพัฒนาต่อยอดและสร้างรายได้ให้กับชุมชน โดยการนำภูมิปัญญาชาวบ้านที่มีอยู่ในชุมชนมาถ่ายทอด เป็นการนำสิ่งที่มีอยู่ในชุมชนมาสร้างมูลค่าเพิ่ม และสร้างแบรนด์ที่น่าสนใจ (พระครูสิทธิสุตากร (สุเมต สิทธิเมธี), 2567) 2) เสริมสร้างทักษะและการศึกษา ต่อยอดพัฒนาประยุกต์ใช้ที่สามารถนำมาประกอบอาชีพได้ทันที โดยนำทฤษฎีนั้นมาต่อยอดสร้างอาชีพได้เลย 3) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน เป็นการยกระดับเศรษฐกิจครัวเรือน ภายใต้บริบทวิถีชีวิต สามารถประยุกต์เป็นแหล่งผลิตอาหารของชุมชนได้ เพราะในบริบทพื้นที่ยังมีทรัพยากร และ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน โดยชุมชนมีโอกาสนำเสนอนวัตกรรมที่ต่อยอดจากภูมิปัญญาของพ่อแม่ปู่ย่าตายายของตนเอง และชุมชนได้พัฒนาทักษะการเขียนแผนธุรกิจ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ปณิภา งามเจริญ ที่พบว่า การวิเคราะห์ธุรกิจและการประยุกต์ต่อยอดเพื่อพัฒนาธุรกิจของตนเองได้ และสร้างเครือข่ายร่วมกัน การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในชั้นปฏิบัติการมีความสำคัญมีความสำคัญต่อการสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานราก และพัฒนาการตลาดร่วมกันกับภาคีเครือข่าย เชื่อมโยงระหว่างภาครัฐและเอกชน (ปณิภา งามเจริญ, 2567)

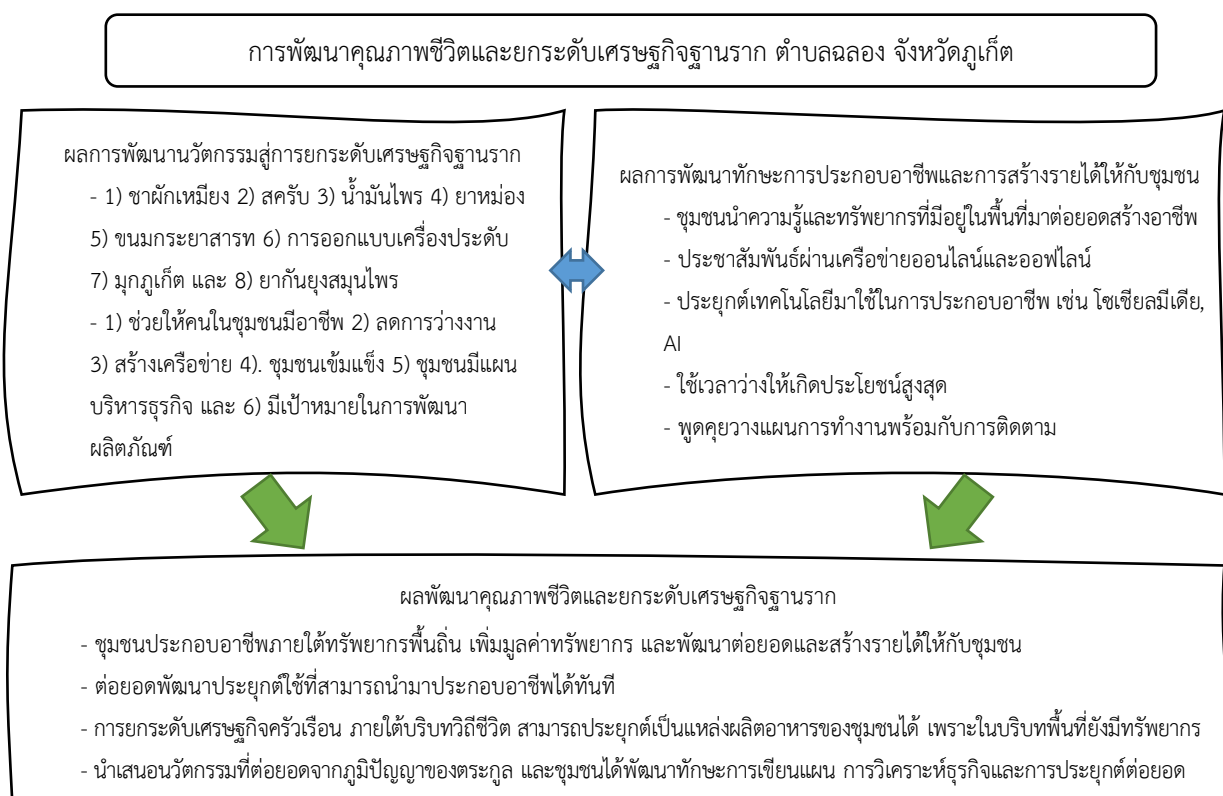
การพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต คือ “ พัฒนาสถานที่พัฒนาฟาร์ม สร้างกติกา และประชาสำพันธ์ ” ดังที่ จุฬาลักษณ์ จารุจฑารัตน์ และวงศ์ทอง เขียนวงศ์ กล่าวว่า คำบรรยายบ่งชี้เอกลักษณ์ของชุมชน มีสัญลักษณ์สะท้อนถึงความเป็นภาพพจน์ของสินค้า รวมทั้งแสดง บรรยายบ่งชี้เอกลักษณ์ของชุมชน มีสัญลักษณ์สะท้อนถึงความเป็นภาพพจน์ของสินค้า รวมทั้งแสดงถึงเอกลักษณ์เฉพาะถิ่นที่เป็นจุดเด่นด้านการตลาดซึ่งมีความสอดคล้องต่อการต้องการของกลุ่มเป้าหมาย มาตราการการพัฒนาคุณภาพชีวิตและเศรษฐกิจฐานรากนั้นเป็นกระบวนการที่สำคัญในการลดความยากจนและเสริมสร้างความมั่นคงในระดับท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นการยกระดับชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในชนบทหรือพื้นที่ที่มีเศรษฐกิจพื้นฐานไม่เข้มแข็งให้ดีขึ้นอย่างมั่นคงและยั่งยืน (จุฬาลักษณ์ จารุจฑารัตน์ และวงศ์ทอง เขียนวงศ์, 2560)

ผลการประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ตได้แบ่งเป็น 2 ส่วน ได้แก่ 1) ระดับความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ด้านการนำความรู้ไปประยุกต์ใช้มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ ด้านการบริการให้บริการของเจ้าหน้าที่ ด้านกระบวนการ ขั้นตอนการให้บริการ กับด้านความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีค่าเฉลี่ยอยู่รองลงมาตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง

และกอแก้ว จันทรกึ่งทอง ที่พบว่า ผู้รับบริการที่มีความพึงพอใจย่อมเกิดความไว้วางใจและมีความเชื่อมั่นว่าชุมชนแห่งนี้สามารถพัฒนาได้ดีขึ้น (วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และกอแก้ว จันทรกึ่งทอง, 2566) ส่วนระดับความพึงพอใจความสุขมวลรวมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ องค์ประกอบที่ 6 เป็นชุมชนประชาธิปไตย มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ องค์ประกอบที่ 3 ครอบครัวอบอุ่น องค์ประกอบที่ 2 เศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง องค์ประกอบที่ 5 สภาพแวดล้อมดี มีระบบนิเวศที่สมดุล องค์ประกอบที่ 1 การมีสุขภาพ และ องค์ประกอบที่ 4 ชุมชนเข้มแข็งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาตามลำดับ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชูลพีเกอร์ มาโซ และคณะ ที่พบว่า ระดับความสุขมวลรวม ของผู้รับบริการภาพรวมคิดอยู่ในระดับมากที่สุด โดยการประเมินความสุขมวลรวมชุมชนนั้น ถือได้ว่าเป็นอีกกระบวนการหนึ่งในการวัดความสำเร็จของการพัฒนา และการวัดความสุขมวลรวมชุมชนที่เพิ่มขึ้นจึงมีความสำคัญในการกำหนดตัวบ่งชี้ความสำเร็จในภาพรวมของการพัฒนา (ชูลพีเกอร์ มาโซ และคณะ, 2568) และยังสามารถสอดคล้องกับผลการวิจัยของ บุญเพ็ง สิทธิวงษา ที่พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพล ระดับการพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ได้แก่ การศึกษา ฐานะรายได้ประชาชนกับครอบครัวในพื้นที่ (บุญเพ็ง สิทธิวงษา, 2566)

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัยเรื่องนี้ ได้พบองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต ซึ่งสามารถเขียนเป็นโมเดล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 สรุปผลการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ตำบลคลอง จังหวัดภูเก็ต

สรุปและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องนี้ สรุปได้ว่า ผลการพัฒนานวัตกรรมสู่การยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ มีประเด็น คือ นวัตกรรมที่ได้รับการพัฒนา ได้แก่ ชาผักเหมียง สดรับ น้ำมันไพร ยาหม่อง ขนมกระยาสารท การออกแบบเครื่องประดับ มุก ภูเก็ต และยากันยุงสมุนไพร สำหรับประโยชน์ของนวัตกรรมที่ได้สร้างขึ้น มี 6 อย่าง คือ 1) ช่วยให้คนในชุมชนมีอาชีพ 2) ลดการว่างงานของคนในชุมชน 3) สร้างเครือข่ายการส่งเสริมอาชีพให้กับคนในชุมชน 4) สร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน 5) ช่วยให้ชุมชนมีแผนในการบริหารธุรกิจ และ 6) ช่วยให้ชุมชนมีเป้าหมายในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการขับเคลื่อนผลิตภัณฑ์เพื่อเข้าสู่งบประมาณของรัฐ ผลการพัฒนาทักษะการประกอบอาชีพและการสร้างรายได้ให้กับชุมชนฯ แบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านทักษะความคิดสร้างสรรค์และการแก้ปัญหา 2) ด้านทักษะการสื่อสาร 3) ด้านทักษะทางเทคโนโลยี การใช้โซเชียลมีเดีย เช่น Tiktok Facebook และ Youtube short หรือการใช้งาน AI 4) ด้านทักษะการจัดการเวลา และ 5) ด้านทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผลพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ ได้ช่วยใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) เพิ่มโอกาสทางเศรษฐกิจ 2) เสริมสร้างทักษะและการศึกษา 3) ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และ 4) ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในชุมชน ดังนั้น การพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ คือ “พัฒนาสถานที่ พัฒนาฟาร์ม สร้างกติกา และประชาสัมพันธ์” สำหรับผลการประเมินการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ ระดับความพึงพอใจ ความรู้ความเข้าใจ การนำไปใช้พัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ ในภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด และระดับความพึงพอใจความสุขมวลรวมการพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานรากฯ โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด จึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ 1) ควรต่อยอดภูมิปัญญา องค์ความรู้จากบรรพบุรุษ ที่ถ่ายทอดสู่ลูกหลาน ผ่านสภาพแวดล้อม วิถีชีวิตของชุมชน สู่การสร้างนวัตกรรม และต่อยอดเป็นอาชีพให้กับคนในชุมชนได้ 2) หน่วยงานภาครัฐควรเข้ามามีบทบาทในการต่อยอดอนุรักษ์ภูมิปัญญาสู่การสร้างงานอาชีพอย่างจริงจัง 3) ควรนำองค์กรธุรกิจชุมชน เช่น ปรางช้างบริษัทท่องเที่ยวอนุรักษ์ธุรกิจชุมชนมาเป็นเครือข่ายในการพัฒนานวัตกรรมสร้างงานสร้างอาชีพให้กับคนในชุมชน 4) หน่วยงานภาครัฐควรมีการทำโครงการที่เสริมรายได้ให้กับชุมชนอย่างแท้จริงเห็นเป็นรูปธรรม และสามารถจ้างงานในชุมชนได้จริงควรส่งเสริมให้สหภาพชุมชนนำภูมิปัญญาและวัฒนธรรมท้องถิ่นมาสร้างสรรค์ผลงานทั้งผลิตภัณฑ์สินค้าและบริการ 5) หน่วยงานภาครัฐควรมีการส่งเสริมโฆษณาประชาสัมพันธ์ ควรเป็นการส่งเสริมเชิงลึกและมีการส่งเสริมโฆษณาตามความเป็นจริง 6) หน่วยงานภาครัฐควรส่งเสริมกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพราะในชุมชนนั้น ผู้สูงอายุไม่ได้ประกอบอาชีพอะไร เพียงแค่อาศัยอยู่ที่บ้านพัก แต่ทางชุมชนยังขาดผู้สนับสนุนในการดำเนินกิจกรรมหรือโครงการที่ส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน ถ้าได้รับการสนับสนุนอย่างเต็มที่และต่อเนื่อง จะทำให้ส่งเสริมการพัฒนาในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็น ศักยภาพพื้นที่ ศักยภาพคน การจัดการ การมีส่วนร่วม และ 7) ควรศึกษา การพัฒนาเศรษฐกิจฐานรากผ่านการท่องเที่ยวโดยชุมชน และการพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนและการตลาดพัฒนาคุณภาพชีวิตและยกระดับเศรษฐกิจฐานราก

เอกสารอ้างอิง

- จุฬาลักษณ์ จารุจฑารัตน์ และวงศ์ทอง เขียนวงศ์. (2560). การพัฒนารูปแบบบรรจภัณฑ์ขนมฝรั่งกุฎีจีนด้วยการประยุกต์เอกลักษณ์ ของชุมชนแขวงกัลยาณเขตธนบุรีจังหวัดกรุงเทพมหานคร. *Journal of Information*, 16(1), 77-85.
- ชินทัต อุบลแยม. (2567). การพัฒนารูปแบบการป้องกันยาเสพติดด้วยหลักพุทธธรรมในกลุ่มเด็กและเยาวชนของชุมชนแฟลตตำรวจส่วนกลางทุ่งสองห้อง กรุงเทพมหานคร. *วารสาร มจร การพัฒนาสังคม*, 9(2), 25-36.
- ชลพิภกร มาโซ และคณะ. (2568). แนวทางการประเมินความสุขมวลรวมชุมชนในการขับเคลื่อนงานพัฒนาเชิงพื้นที่ในมิติครัวเรือนยากจนและผู้ด้อยโอกาส. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 9(1), 189-200.
- ณรงค์ฤทธิ์ ทุ่งปรือ และคณะ. (2566). รูปแบบการพัฒนาวिकासกิจชุมชนในการยกระดับเศรษฐกิจฐานราก ในเขตอุทยานธรณีโลกสตูล. *วารสาร มจร พุทธปัญญาปริทรรศน์*, 8(5), 89-100.
- ธีระพงษ์ ทศวัฒน์ และคณะ. (2567). การสร้างเครือข่ายในการทำงานร่วมกับชุมชนและการพัฒนาผู้ประกอบการจากฐานทุนวัฒนธรรม อำเภอบ้านโพธิ์ จังหวัดฉะเชิงเทรา. *Journal of Roi Kaensarn Academi*, 9(10), 215-228.
- นวรรตน์ นิธิชัยอนันต์ และคณะ. (2566). การพัฒนานวัตกรรมการตลาด เพื่อความยั่งยืนของธุรกิจชุมชน อำเภอ กาบเชิง จังหวัดสุรินทร์. *วารสารวิชาการมนุษย์และสังคม มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 7(2), 141-161.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- บุญเพ็ง สิทธิวงษา. (2566). การพัฒนาคุณภาพชีวิตเพื่อขับเคลื่อนเศรษฐกิจฐานราก ในพื้นที่จังหวัดอุดรธานี. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ*, 1(5), 1-14.
- ปณณิกา งามเจริญ. (2567). ทูทางสังคมกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเศรษฐกิจฐานรากของชุมชน. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร*, 12(2), 473-484.
- พรรณิภา ชาวคำ และคณะ. (2561). การพัฒนาผลิตภัณฑ์ชุมชนเพื่อเข้าสู่ตลาดธุรกิจโรงแรม จังหวัดเชียงราย. *วารสารวิทยาลัยดุสิตธานี*, 12(1), 165-182.
- พระครูสิทธิสุตากร (สุเมต สิทธิเมธี). (2567). การพัฒนากลุ่มอาชีพเกษตรกรรมเพื่อยกระดับรายได้เศรษฐกิจฐานราก ในจังหวัดสงขลา. *วารสารสังคมศาสตร์และวัฒนธรรม*, 8(10), 76-86.
- พระสุธีวรชิตคุณ (ณัฐพงศ์ ยโส). (2567). การพัฒนานวัตกรรมเพื่อการแก้ไขปัญหาความยากจนในชุมชนเมือง. *วารสารนวัตกรรมสังคมศาสตร์*, 1(6), 54-63.
- วันปิติ ศรีธรรม. (2561). บทบาทขององค์กรท้องถิ่นในการส่งเสริมผลิตภัณฑ์ชุมชน ของอำเภอท่าข้าม อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม และแนวทางในการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก. *วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี*, 12(1), 151-167.
- วิวัฒน์ จันทรกึ่งทอง และกอแก้ว จันทรกึ่งทอง. (2566). ปัจจัยเหตุและผลของความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวชุมชน จังหวัดสงขลา. *วารสารวิชาการราชภัฏภูเก็ต*, 19(2), 58-77.

- สุชีลา ตาลอำไพ และคณะ. (2567). การเพิ่มศักยภาพพัฒนานวัตกรรมและฟื้นฟูเศรษฐกิจท้องถิ่นให้เกิดกิจกรรมทางการตลาดของชุมชนโดยการสร้างงาน สร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในท้องถิ่นชุมชน ตำบลศรีวิชัย อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด. วารสารวิจัยวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, 8(2), 395-409.
- เสถียร สีชื่น และเอมอร แสนภูวา. (2567). รูปแบบพัฒนาอาชีพชุมชนชายแดนบนฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตและรายได้. วารสาร มจร อุบลปริทรรศน์, 9(2), 1831-1842.
- Jannah, E. U. et al. (2017). Community-Based Tourism Development at Gajah Munkur Wonogiri Tourist Attraction. 1st UPI International Geography Seminar 2017. Retrieved August 8, 2017, from <https://iopscience.iop.org/article/10.1088/1755-1315/145/1/012017>
- Srimaitree, M. (2016). Model and Potential Development of Community Enterprises in the Cultural Tourism Based on Local Identity to Tourists in Ubon Ratchathani Province. Journal of Thai Hospitality and Tourism, 11(2), 53-65.
- Yamane, T. (1973). Statistics: an introductory analysis. New York: Harper & Row.